

KONFERENCJA „ZAŁOŻENIA DO NARODOWEGO PLANU ROZWOJU NA LATA 2007-2013” ŁÓDŹ, 7 LIPCA 2004 R.

W dniu 7 lipca 2004 r. w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, odbyła się konferencja *Założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013*, zorganizowana wspólnie przez Urząd Marszałkowski w Łodzi oraz Ministerstwo Gospodarki i Pracy. W trakcie przerwy odbyła się konferencja prasowa. Zaproszenia skierowano do około 330 jednostek, m.in. do: przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego; reprezentantów województwa łódzkiego w parlamencie RP i Parlamencie Europejskim; partnerów społeczno-gospodarczych; przedstawicieli środowisk eksperckich, akademickich i naukowych; członków Regionalnego Komitetu Sterującego oraz Regionalnego Komitetu Monitorującego (lista obecności w załączeniu).

Pan Marek Ratuszniak - *Wicemarszałek Województwa łódzkiego* otworzył konferencję i przywitał zaproszonych gości: **Pana Jerzego Hausnera** – *Wicepremiera, Ministra Gospodarki i Pracy*; **Pana Waldemara Dąbrowskiego** – *Ministra Kultury*; **Pana Wojciecha Olejniczaka** – *Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi*; **Pana Stefana Krajewskiego** – *Wojewodę łódzkiego*; **Pana Michała Kasińskiego** – Przewodniczącego Sejmiku Województwa łódzkiego oraz przybyłych na konferencję przedstawicieli jednostek.

Rozpoczęcie konferencji Pan Włodzimierz Mielczarek - *Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego*. Przedstawił program konferencji i poprosił o głos Pana Ministra Hausnera.

Pan Minister Hausner - prezentacja *Założenia do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013* (w załączeniu). Minister scharakteryzował krótko etapy prac nad NPR 2004-2006, główny cel programu oraz środki uruchomiane w jego ramach. Następnie przeszedł do omówienia prognoz oraz strategii służących wypracowaniu NPR 2007-2013.

Pan Marek Ratuszniak – *Wicemarszałek Województwa łódzkiego* - prezentacja *Strategiczna wizja rozwoju województwa łódzkiego oraz wnioski z realizacji Strategii Rozwoju Województwa łódzkiego 2000-2006 dla kolejnego okresu programowania* (przemówienie w załączeniu). Misją rozwoju województwa jest „podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu ludzi i gospodarce oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności jego miejsc; wykorzystując atut centralnego położenia regionu, przekształcenie jego gospodarki z produkcyjnej (przemysłowo-rolniczej) na usługowo-produkcyjną. Wśród głównych zadań/ priorytetów stojących przed województwem łódzkim Marszałek wymienił m.in.:

- Wykorzystanie renty położenia geograficznego województwa poprzez:
- lokalizację lotniska dla Polski na obszarze między Łodzią a Warszawą;

- kontynuację budowy autostrad A1 i A2 przechodzących przez województwo łódzkie, realizacja których zostanie rozpoczęta w okresie programowania 2004-2006;
 - budowę dróg ekspresowych S14 i S8;
 - kontynuację budów obwodnic miast oraz modernizację dróg wojewódzkich i krajowych zapisanych w koncepcji rozwoju dróg województwa łódzkiego do roku 2015;
 - starania o uruchomienie lotniska Cargo w Łasku;
 - rozwój usług logistycznych w oparciu o istniejący i tworzony układ komunikacyjny.
- Rozwój aglomeracji łódzkiej jako elementu przyszłej konurbacji łódzko-warszawskiej poprzez:
- poprawa funkcjonowania obszaru poprzez:
 - (a)rewitalizację obszarów po przemysłowych;
 - (b)rozwój funkcji usługowych m.in. poprzez stworzenie Centrum Usług Rozliczeniowych;
 - rozwój i wdrażanie nowoczesnych technologii w takich dziedzinach jak: włókiennictwo (np. inteligentne tkaniny), medycyna i rolnictwo (biotechnologie).
- Realizację wojewódzkich programów ochrony wód i gruntów – rewitalizacja środowiskowa dorzecza Pilicy, Bzury i Warty.
- Rozwój turystyki i agroturystyki.
- Zwiększenie dochodów samorządów terytorialnych poprzez nowelizację ustawy o dochodach samorządów terytorialnych.
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego m.in. na bazie rozbudowy sieci szerokopasmowych przesyłu danych i modernizacji infrastruktury teleinformatycznej.

Pan Wojciech Olejniczak - *Wsparcie polskiego rolnictwa w Unii Europejskiej*. Minister Olejniczak zwrócił uwagę na potrzebę większego zaangażowania się w kwestie rolnictwa, które stanowią integralną część gospodarki, pozostałych resortów. Scharakteryzował stan rolnictwa w województwie łódzkim oraz omówił możliwości pozyskania środków z funduszy unijnych. Rozwój obszarów wiejskich powinien przede wszystkim przyczynić się do poprawy warunków życia osób z terenów rolniczych, polegającej na poprawie dostępności do m.in. kultury, telekomunikacji, informatyki, najnowszych osiągnięć cywilizacji. Minister zauważył również, iż na wzrost polskiej gospodarki wpłynął w istotny sposób rozwijający się przemysł rolno-spożywczy.

Pana Waldemara Dąbrowskiego – *Kultura w rozwoju społeczno-gospodarczym w latach 2007-2013*. Przybliżył tematykę Narodowego Programu Rozwoju Kultury. Nawiązując do wcześniejszej wypowiedzi Ministra Rolnictwa, Pan Dąbrowski zauważył, iż również kultura przyczynia się w istotny sposób do rozwoju gospodarczego, choć sektory kultury (książki, kinematografii, mediów) są specyficznymi sferami gospodarczymi. Kultura, w porównaniu z innymi, jest mało odporną dziedziną w związku z czym należy ją wspierać i rozwijać. Polska kultura stoi przed ogromną szansą związaną z możliwością pozyskania środków

finansowych w ramach funduszy strukturalnych. Fundusze te umożliwią zmniejszenie dysproporcji dzielących nas i resztę krajów unijnych. Aby wykorzystać tę szansę w Ministerstwie Kultury powołano do życia specjalny zespół naukowców z różnych dziedzin, którzy przeprowadzając szereg badań opracowali Narodowy Program Rozwoju Kultury. Zwrócono w nim uwagę na konieczność promowania literatury; sektora książki; instytucji artystycznych jako elementu infrastruktury społecznej; szkolnictwa artystycznego i talentów artystycznych; sztuki współczesnej. Minister wspominał również o wartościach kultury województwa łódzkiego, wśród nich Teatr Wielki, które należy wspierać.

Pan Włodzimierz Tomaszewski – *Wiceprezydent Miasta Łodzi*. Zwrócił uwagę na specyficzne położenie województwa łódzkiego i wynikające z tego korzyści. Centralne usytuowanie miasta przyciąga inwestorów, powinno się dążyć do stworzenia multimodalnego węzła transportu oraz do dalszego rozwoju skupisk akademickich, wyższych uczelni, szkół, instytucji. Łódź ma wiele do zaoferowania, jest m.in. miejscem, w którym po raz pierwszy zaprezentowano sztukę nowoczesną. Według Pana Tomaszewskiego w strukturze NPR na lata 2007-2013 nie ma miejsca na sektorowość i branżowość, powinno się raczej dążyć do struktury zadaniowej.

Pan Jan Krysiński - *Rektor Politechniki Łódzkiej* scharakteryzował sektor szkolnictwa wyższego. Widać ogromny postęp w tym sektorze poczyniony od 1990 roku. Znacząco wzrosła liczba studentów, z 400 tys. w 1990 do 1,8 mln obecnie, z czego 1/3 to absolwenci szkół niepaństwowych. Jednak taki wzrost, przy jedynie nieznacznie wyższej liczbie kadr, niesie za sobą problem jakości nauczania. Łódzkie uczelnie złożyły szereg wniosków w ramach funduszy strukturalnych na poprawę wyposażenia. Drugi problem poruszony przez Pana Krysińskiego dotyczył dostosowania szkolnictwa wyższego do wymogów rynku pracy, tak by absolwenci po ukończeniu studiów mogli znaleźć pracę. Ostatni punkt przemówienia dotyczył konieczności kształcenia ustawicznego, tak by kadry nadążały za rozwojem techniki i nauki, tak by powstało społeczeństwo oparte na wiedzy.

Pan Wojciech Michalski – *Dyrektor Urzędu Miasta Łodzi*, zwrócił uwagę na prognozę demograficzną dla Polski. W Polsce jest społeczeństwo starzejące się, przybywa osób w wieku emerytalnym, którzy słabo funkcjonują na rynku. Trzeba wziąć ten fakt pod uwagę tak by świadczenia socjalne nie były tylko obciążeniem gospodarki ale również jej motorem.

Pani Iwona Szkopińska - *Burmistrz Wieruszowa*, poruszyła kwestie związane z mediami i tożsamością regionalną. 80% mieszkańców jej społeczności nie odczuwa związku z regionem co wynika ze słabej roli mediów (niemożność zakupu gazet regionalnych, posłuchania radia lokalnego czy też telewizji lokalnej). W NPR 2007-2013 powinno się więc zwrócić uwagę na kwestie dostępności mediów. Pani Burmistrz zwróciła również uwagę na konieczność rozwoju całego województwa na tle metropolii, a nie jedynie metropolii.

Pan Kwiatkowski - *Wiceprezydent Zgierza*, skupił się na omówieniu problemów jakie napotkało miasto przy ubieganiu się o wsparcie z funduszu spójności. Zgierz jako jedna z pierwszych gmin w województwie łódzkim złożyła wniosek do funduszu spójności, projekt dotyczył modernizacji sanitarnej miasta Zgierza wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków a jego budżet równy był całorocznemu budżetowi miasta. Jedną z kwestii była możliwość zatrudnienia dodatkowych osób w momencie realizacji tak dużych projektów, oraz umożliwienie im doradztwa i wsparcia zarówno na etapie przygotowawczym jak i na etapie realizacji projektu.

Pan Dr Edward Karasiński – *Polskie Towarzystwo Ekonomiczne*, zwrócił uwagę na fakt, iż firmy, które funkcjonują w Polsce są za słabe kapitałowo by wchłonąć to co wytwarza polski sektor wiedzy. Pytaniem jest więc czy istnieje infrastruktura intelektualna oraz techniczna, która umożliwi powstanie w Polsce społeczeństwa opartego na wiedzy. Zdaniem dr Karasińskiego należy wspierać tworzenie firm zdolnych do wchłaniania produktów polskiej nauki.

Pan Leszek Kamiński - *Wójt Gminy Witonia*, poruszył temat możliwości wchłaniania środków strukturalnych, wzięwszy pod uwagę duże zadłużenie jednostek samorządowych. Zwrócił się do gości z Warszawy o dogłębne zanalizowanie Ustawy o dochodach jednostek samorządowych. Zdaniem Pana Wójta powinna ona stwarzać możliwości rozwoju tych jednostek.

Pani Barbara Szymańska - *Wójt Gminy Dłutów*, wyraziła zdumienie nadmiernym optymizmem Pana Ministra Olejniczka. Zdaniem Pani Wójt Polska zmarnowała swój olbrzymi potencjał, jakim jest zdrowa polska żywność, produkowana bez użycia pestycydów i sztucznych nawozów. Uważa, iż polscy rolnicy nie będą mieli siły przebicia wśród rolników z UE, głównie za sprawą niskich dochodów. Drugim tematem, który poruszyła pani Szymańska było złożenie przez gminę wniosku o dofinansowanie na modernizację drogi. Po skompletowaniu dokumentów i ogłoszeniu przetargu gmina, z opóźnieniem kilku miesięcznym dowiedziała się o nie przyznaniu jej środków na realizację zadania. Przetarg został odwołany i realizacja zadania zawieszona. Po odwołaniu przetargu przyszła kolejna informacja o przyznaniu dofinansowania na realizację zadania. Zdaniem Pani Wójt takie informacje powodują zamęt i narażają gminy na dodatkowe koszty.

Po przemówieniach odpowiedzi udzielili odpowiednio Pan Minister Olejniczak oraz Pan Minister Hausner. Minister Rolnictwa podkreślił, że żywność polska jest wysokiej jakości, a Polska osiąga w handlu z UE bardzo dobre wyniki. W minionym roku zanotowano nadwyżkę w eksporcie i w handlu z Unią Europejską. Wiele czynników miało wpływ na tą sytuację, m.in. konkurencyjność. Wiele polskich zakładów poczyniło duże inwestycje związane z przystosowaniem się do wymogów Unii Europejskiej, co umożliwiło im skuteczną konkurencję z najlepszymi zakładami z UE. Ceny jakie osiągają polscy rolnicy są wysokie a tendencje spadkowe w przyszłości będą o wiele bardziej spłaszczone w porównaniu do sytuacji gdy Polska nie była objęta Wspólną Polityką Rolną. Zmiany w przemyśle rolno-spożywczym miały na celu dostosowanie polskich

przedsiębiorstw do norm UE, tak by produkty spełniały obowiązujące normy UE. Produkty te trafiają przede wszystkim na rynek polski, ponieważ 38,5 mln ludzi to jest bardzo poważny rynek zbytu, którego nie wolno zaniedbać; natomiast nadwyżki lokowane są z powodzeniem w innych krajach UE. Minister nawiązał również do programu SAPARD. Głównym celem było jak najszybsze zakontraktowanie środków. Sukcesem programu była niewątpliwie o wiele większa liczba zgłoszonych wniosków na o wiele większą sumę środków niż można było uzyskać. Stąd nie wszystkie gminy uzyskały dofinansowanie. W trakcie realizacji programu okazało się, że nie wszystkie gminy, które w pierwszej kolejności uzyskały wsparcie, poradzą sobie finansowo i w wyniku powstały oszczędności, które zostały rozdysponowane wśród kolejnych uszeregowanych na liście gmin. Odpowiadając na zarzuty Pani Szymańskiej zwrócił uwagę na fakt, iż istnieją procedury przywracające unieważniony przetarg a cel programu SAPARD, czyli 100% wykorzystanie środków programu zostanie osiągnięty. Jeżeli środków nie wykorzysta jedna gmina, z pewnością uczyni to inna.

Następnie głos zabrał Pan Minister Hausner, który odniósł się do pozostałych wypowiedzi:

- W NPR 2007-2013 poruszona zostanie kwestia bipolarnych układów aglomeracyjnych, które tworzyć powinny pasy rozwoju. Takim bipolarnym układem rozwojowym jest np. Łódź i Warszawa. Lokalizacja lotniska w istotny sposób wpłynie na ww. układ.
- Polska, jeśli chodzi o poziom regionalnego zróżnicowania, nie odstaje od tendencji europejskich ale trzeba mieć świadomość, że będą pojawiały się problemy związane z rozwojem województw wschodnich, problemy, które wynikają z historii. Potrzebne są działania, które z jednej strony szanują i wzmacniają różnorodność regionu ale z drugiej strony przewyższają marginalizację. Problem zróżnicowania wewnątrz regionalnego narasta w Polsce bardzo szybko i nie jest to tylko problem rozwoju - aglomeracja a województwo. Jest to też problem rozwoju różnych elementów w aglomeracji. Spójność regionu jest wyzwaniem dla władz regionalnych. Działanie władzy centralnej powinno być działaniem wzmacniającym, wspierającym.
- W związku ze zmieniającą się koncepcją podziału statystycznego terytorium kraju, ponownemu rozpatrzeniu podlegać będzie podział NTS III w skali całego kraju, nie tylko w województwie łódzkim. Nie ma natomiast niebezpieczeństwa związanego z podziałem na NTS I gdyż nie ma intencji by programować rozwój w przyszłym okresie programowania w tych układach makroregionalnych.
- Najistotniejszy problem poruszany przez samorządowców to niewystarczające środki własne na współfinansowanie projektów. Stary budżet krytycznie ocenia nową ustawę o dochodach samorządu terytorialnego. Jednak, jeśli chodzi o regiony, wpływy z podatków są większe niż te, które zaplanowano. Póki co nie odbiegamy tak bardzo od założeń ministra finansów. Jednak pewne różnice są w związku z czym powstała kwestia subwencji wyrównawczych. W tej chwili rząd uzgadnia z Komisją Finansów Publicznych Sejmu podział 1/3 rezerwy na takie subwencje wyrównawcze.

- Dobrze użyte unijne pieniądze pozwalają rozwiązać wiele problemów, ale ważne jest to w co się inwestuje. Biednym jest się dlatego, że jest się nieefektywnym i nieinnovacyjnym. Nakłady na naukę, edukację, wiedzę, informację pozwolą przewyciężyć problem własnego zamknięcia się w tym, czym się dotychczas dysponuje. Jest to zgodne z najnowocześniejszą koncepcją rozwoju gospodarczego. Przedsiębiorczość zaczyna się zawsze od indywidualnego ludzkiego pomysłu. Najważniejszym rozwiązaniem jest rzeczywista decentralizacja i podmiotowość samorządów.
- Obecnie jest niska jakość kształcenia. Jeśli chcemy stworzyć rzeczywiste, trwałe podstawy rozwoju, musimy zmienić funkcjonowanie szkoły wyższej. A jeśli chcemy zmienić funkcjonowania szkoły wyższej, to musimy zmienić funkcjonowanie Karty Nauczyciela. Niedopuszczalna jest sytuacja kiedy z powodu nieobecności profesora uczelnia staje się fabryką dyplomów a nie środowiskiem kształcącym. Uczelnie powinny stać się inkubatorami przedsiębiorczości, dlatego muszą dawać szansę swoim absolwentom na pracę. Tylko pewna część absolwentów szkół wyższych będzie mogła liczyć na etatowe zatrudnienie reszta będzie musiała zatrudnić się sama. Jednak, żeby uczelnia stała się inkubatorem przedsiębiorczości, musi wpieryw stać się centrum doskonałości.
- Minister Hausner powiedział również, że nie może się zgodzić z dyrektorem Urzędu Miasta Łodzi co do prognozy demograficznej. Nie powinno się racjonalizować wydatków socjalnych, powinno się je zwiększać. Emeryci nie są najbiedniejszą grupą gospodarstw rodzinnych w Polsce. Są to relatywnie najlepiej wyposażone gospodarstwa obok gospodarstw rodzinnych przedsiębiorców. Natomiast poziom ubóstwa w gospodarstwach emeryckich jest najniższy w stosunku do innych gospodarstw pracowniczych. Problem polega na tym, iż społeczeństwo starzeje się a na emeryturę przechodzi się bardzo wcześnie. Takiego poziomu emerytur nie da się utrzymać, jeżeli będziemy mieć taką sytuację jaka mamy dzisiaj. Spadająca liczba osób pracujących nie będzie w stanie utrzymać świadczeń społecznych na obecnym poziomie. Należy się kierować racjami społecznymi i znajdziemy dobre rozwiązanie problemu. Nie jest dobrym rozwiązaniem problemu rozdawnictwo świadczeń socjalnych. Niż demograficzny plus Karta Nauczyciela oznacza zapaść finansową gminy. Jeśli chcemy poważnie rozmawiać o sytuacji finansowej gmin, trzeba bardzo poważnie porozmawiać o sprawie przywilejów nauczycieli.

Konferencję zakończył Pan Marszałek Ratuszniak, który podziękował za przybycie przedstawicielom Rady Ministrów i wszystkim zaproszonym na Konferencje gościom.